

GUIA ACADÈMICA
DE LES PRÀCTIQUES D'ENSENYAMENT DEL
MÀSTER EN PROFESSORAT
D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

FITXA IDENTIFICATIVA

Nom de la matèria	Pràctiques Externes Curriculars d'especialitat
Caràcter	Obligatori. Pràctiques docents
Titulació	Màster Universitari en Professor/a d'Educació Secundària
Nº de crèdits ECTS	10 crèdits
Unitat temporal	Anual
Professors responsables	Coordinadors d' especialitats o professors en qui deleguen

INTRODUCCIÓ A LA MATÈRIA

L'Ordre ECI/3858/2007, de 27 de desembre (BOE de 29 de desembre de 2007) que estableix els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habiliten per a l'exercici de les professions de Professor de Secundària Obligatoria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'idiomes estableix que dels 60 crèdits ECTS destinats a l'obtenció d'aquest títol es destinaran almenys 16 crèdits al mòdul Pràcticum (format per les Pràctiques externes curriculars en l'especialització i el Treball Fi de Màster). El Pla d'Estudis del Màster en Professor/a de Educació Secundària estableix que la matèria de Pràctiques externes curriculars de l'especialització tindrà 10 crèdits ECTS.

La matèria de Pràctiques externes curriculars pretén proporcionar a l'estudiant el contacte amb la realitat escolar, afavorint processos de presa de decisions en situacions d'ensenyament i aprenentatge, així l'adquisició d'habilitats socials i d'intervenció educativa, amb l'objectiu que pugui respondre eficaçment a qüestions i problemàtiques essencials en l'acompliment docent. En el seu procés de desenvolupament fonamentalment es diferencien dues parts: una dirigida a l'observació crítica de la realitat educativa i l'altra dirigida bàsicament cap a l'experimentació de pràctiques docents d'aula. És en aquesta segona part on l'estudiant ha de dissenyar, desenvolupar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge propis de la seua especialitat.

OBJECTIUS GENERALS

Els objectius generals de l'assignatura són els següents:

1. Observar i analitzar de forma crítica el context escolar.
2. Comprendre la normativa, funcionament i organització del centre escolar.
3. Desenvolupar la col·laboració amb els professionals dels centres de pràctiques.
4. Dissenyar, desenvolupar i avaluar les intervencions didàctiques a l'aula.
5. Reflexionar de forma crítica sobre les pràctiques d'aula per a innovar i millorar la qualitat de la pràctica docent.

6. Relacionar els coneixements teòrics-pràctics amb les experiències de les pràctiques externes curriculars.
7. Analitzar i valorar les experiències observades en els centres de pràctiques.
8. Comprendre el rol professional del professor.
9. Saber utilitzar amb criteri les TIC i els diferents materials per a l'ensenyament.
10. Adquirir habilitats socials i competències d'intervenció educativa per a exercir amb qualitat la funció docent.

COMPETÈNCIES

COMPETÈNCIES BÀSIQUES I GENERALS

CG01 - Treballar en equip i amb equips, i desenvolupar actituds de participació i de col·laboració com a membre actiu de la comunitat educativa.

CB6 - Posseir i comprendre coneixements que aporten una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

CB7 – Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

CB8 – Ser capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, essent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis

CB9 - Saber comunicar les seues conclusions, els coneixements i les raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats

CB10 - Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una manera que hi haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

CE01	Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a l'especialització docent corresponent, així com el cos de coneixements didàctics entorn dels processos d'ensenyament i aprenentatge respectius.
CE02	Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que faciliten l'adquisició de les competències pròpies de l'ensenyament de la matèria o de les matèries de l'especialitat, atés el nivell i formació prèvia de l'estudiantat així com l'orientació d'aquest, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
CE03	Buscar, obtindre, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada.
CE04	Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat de l'alumnat.
CE05	Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.

CE06	Adquirir estratègies per a estimular l'esforç de l'estudiant i promoure la seua capacitat per a aprendre per si mateix i amb els altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
CE07	Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per a fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
CE08	Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.
CE09	Conèixer la normativa i organització institucional del sistema educatiu i models de millora de la qualitat amb aplicació als centres d'ensenyament.
CE10	Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.
CE11	Informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels seus fills.
CE12	Adquirir els coneixements i estratègies per a poder programar les àrees, matèries i mòduls que tinguen encomanats.
CE13	Dominar estratègies i procediments d'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat, així com de l'avaluació dels processos d'ensenyament.
CE14	Conèixer els procediments de tutoria de l'alumnat, direcció i orientació del seu aprenentatge i suport en el seu procés educatiu.
CE15	Conèixer les estratègies i programes generals d'orientació educativa, acadèmica i professional de l'alumnat.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Adquirir experiència en la planificació, desenvolupament i avaluació de les matèries corresponents.
- Acreditar un bon domini de l'expressió oral i escrita en la pràctica docent.
- Dominar les destreses i habilitats necessàries per a fomentar un clima que facilite l'aprenentatge i la convivència.
- Participar en les propostes de millora en els diferents àmbits d'actuació a partir de la reflexió basada en la pràctica.
- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Ser capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis, a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

- Saber comunicar les seues conclusions i els coneixements i raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir habilitats d'aprenentatge que permeten la millora professional permanent.
- Conèixer els continguts curriculars corresponents a la matèria de l'especialitat, així com el cos de coneixements didàctics en torn dels processos d'ensenyament i aprenentatge respectius.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que faciliten l'adquisició de les competències pròpies de la matèria de l'especialitat atenent al nivell i formació prèvia dels estudiants així com a l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Cercar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialitat cursada. Adquirir els coneixements i les estratègies per a poder programar les àrees i matèries de la seua responsabilitat docent
- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva del mateix; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat de l'estudiantat.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatges amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.
- Adquirir estratègies per a estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure la seua capacitat per a aprendre per si mateix i amb uns altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació en l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per a fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar a les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels seus fills.
- Conèixer la normativa i l'organització institucional del sistema educatiu i models de millora de la qualitat amb aplicació als centres d'ensenyament.
- Participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge. Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.

CONTINGUTS

1. Metodologia per a l'observació i anàlisi de la realitat docent
 - L'observació participant en el centre de pràctiques: objectiu i utilitat per a la labor docent, variables que permet analitzar.
 - Tècniques d'observació i de recollida d'informació: diaris de classe, llistes de control, escales d'estimació, registres de conducta, qüestionaris, entrevistes, etc.
 - Fonts de documentació disponibles en els centres de pràctiques.
 - Mètodes per a l'anàlisi i interpretació de la informació arreplegada.
2. Coneixement del centre educatiu de pràctiques
 - La relació entre el centre educatiu de pràctiques i l'entorn: context físic, socioeconòmic, cultural i lingüístic.
 - L'organització del centre educatiu. L'organització de les etapes educatives de l'especialitat.
 - La coordinació i cooperació entre docents.
 - El projecte lingüístic de centre.
 - L'alumnat propi de l'especialitat.
 - Les relacions del centre educatiu amb la família, els serveis educatius externs (serveis psicopedagògics, centres d'assessorament d'ensenyants, etc.) i els serveis comunitaris (biblioteques, museus, etc.).e
 - El centre educatiu i l'administració educativa: marc legislatiu de referència.
3. La planificació educativa del centre i de l'especialitat
 - Òrgans de coordinació docent.
 - Adequació del marc curricular a la realitat educativa: objectius, competències i continguts.
 - Criteris metodològics generals.
 - Criteris d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat i criteris de promoció.
 - Tractament de la diversitat en el marc del currículum ordinari.
 - Tractament de la multiculturalitat i de la coeducació.
 - Organització de l'orientació educativa i del pla d'acció tutorial.
 - Adaptacions curriculars.
 - Avaluació dels processos d'ensenyament, la pràctica docent i el treball de l'equip educatiu.
4. La pràctica docent observada en l'aula
 - Programació d'aula i la seua relació amb els cicles i les etapes.
 - Característiques del grup-classe. La interacció en l'aula. La tutoria.
 - Metodologia d'ensenyament i aprenentatge, amb especial atenció als processos d'avaluació.
 - Processos d'innovació i millora en la docència o els recursos i els materials utilitzats o les activitats complementàries i extraescolars.
5. La intervenció docent de l'estudiantat en pràctiques
 - Disseny, posada en pràctica i avaluació d'intervencions educatives en l'aula.
 - Anàlisi de resultats i propostes de millora per a futurs processos d'ensenyament i d'aprenentatge.
6. Valoració crítica dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

VOLUM DE TREBALL

Activitat formativa	Hores	Presencialitat
Estudi i treball autònom	30 hores	0
Tutories	10 hores	100
Activitats presencials en el centre de pràctiques	200 hores	100
Trobades per a l'intercanvi d'experiències	10 hores	100
TOTAL	250 hores	

METODOLOGIA DOCENT

Activitats presencials en el centre de pràctiques.

- Treball tutelat: intervenció en l'aula

Participació dels i les estudiants en els processos d'ensenyament i aprenentatge de l'aula assignada del centre de pràctiques. En la primera fase de les pràctiques les tasques es centraran en l'observació de la realitat educativa en el seu centre i en el coneixement i l'anàlisi de l'actuació docent del tutor assignat. En la segona fase, les tasques de l'estudiantat seran d'intervenció en l'aula amb diferents graus de responsabilitat, sota la supervisió del professorat tutor.

- Treball tutelat: treball en grup en el centre de pràctiques

L'estudiant en pràctiques participarà en les reunions dels equips educatius dels quals forme part i col·laborarà en els projectes d'innovació i en les activitats extraescolars que el centre desenvolupa. Així mateix assistirà a totes les reunions i activitats organitzades perquè l'estudiantat en pràctiques conega en profunditat la realitat educativa del centre de pràctiques.

Tutories

Les tutories periòdiques, individuals i col·lectives, amb els tutors de la universitat serviran d'assessorament als estudiants.

Trobades per a l'intercanvi d'experiències.

Posada en comú d'experiències i reflexions procedents de les diverses estades en el centre de pràctiques per a contrastar situacions distintes viscudes per l'estudiantat.

Estudi i treball autònom

L'estudiant de pràctiques des de la perspectiva del docent investigador en l'aula haurà d'afrontar la planificació de les seues intervencions docents i la reflexió posterior a l'acció.

AVALUACIÓ

Per a l'avaluació de l'estudiant es tindrà en compte:

1. La qualificació pel tutor o la tutora del centre de pràctiques (valor atorgat 50%)

El tutor o la tutora del centre pot fer una valoració fiable de les pràctiques en la mesura que ha portat a terme la tutorització directa de l'estudiant, considerant criteris com la participació de l'estudiant, la seua integració en l'equip de treball, la seua professionalitat, responsabilitat i iniciativa. **Aquesta valoració es realitza mitjançant el qüestionari d'avaluació que es troba a la web del Màster¹, que serà remès directament al tutor o tutora d'Universitat una vegada hagen finalitzat les pràctiques.** Per a això pot lliurar-se'l a l'estudiant tutoritzat en un sobre tancat, signat i segellat en la solapa, o remetre'l directament per correu electrònic una vegada escanejat.

2. La qualificació de l'informe final de les Pràctiques pel tutor o tutora de la universitat (valor atorgat 25%)

A l'acabar les seues pràctiques l'estudiant haurà d'elaborar un informe final, d'entre 10 i 15 pàgines, que lliurarà al tutor o tutora d'universitat. Aquest informe contemplarà dos apartats:

a) Descripció de les pràctiques realitzades.

En aquest apartat l'estudiant indicarà el context de treball (centre, tutor o professors amb els quals ha treballat, horari habitual, etc.), així com una breu descripció del tipus de treball realitzat (col·laboració amb el professorat, responsabilitat assumida en la classe, participació en projectes, creació de materials) i de les condicions en les quals s'ha realitzat.

b) Reflexió sobre el treball realitzat.

En aquest apartat es demana a l'estudiant que faça una reflexió sobre el treball realitzat, en el qual, entre altres, poden tractar-se els següents aspectes:

- a) Estratègies metodològiques utilitzades en la classe.
- b) Facilitats o dificultats trobades.
- c) Comunicació amb el professorat.
- d) Relació amb l'alumnat.
- e) Percepció sobre la motivació de l'alumnat
- f) Innovacions que podrien facilitar el treball.
- g) Sistemes d'avaluació utilitzats.

3. La qualificació pel tutor o tutora de la universitat (valor atorgat 25%).

El treball de seguiment i reflexió realitzat pel tutor de la Universitat li proporciona criteris per a emetre la seua pròpia valoració de les pràctiques realitzades per l'estudiant. Aquesta valoració es construeix principalment sobre els següents criteris:

- Assistència i participació en les reunions i seminaris de seguiment.
- Valoració de les pràctiques, en funció de les entrevistes amb el tutor del centre o les visites al centre quan aquestes es produïsquen.

La **puntuació final de les Pràctiques** s'obté mitjançant la mitjana aritmètica ponderada de les tres qualificacions anteriors:

- Avaluació del tutor o la tutora del centre de pràctiques: 50 %
- Qualificació per part de tutor o la tutora de la universitat de l'informe final realitzat per l'estudiant: 25 %
- Avaluació del tutor o la tutora de la universitat: 25 %

¹ <https://www.uv.es/uvweb/master-profesorat-secundaria/ca/programa-master/pla-estudis/practicum-1286058686951.html>